

Schrappen van het verplichte register uit de wet:

“In hoeverre vindt u dat het lerarenregister in huidige vorm moet blijven bestaan in de wet terwijl niet duidelijk is hoe de nieuwe koers voor professionalisering van leraren eruit ziet?”

Wij zijn het eens met het uit de wet schrappen van het verplichte register.

Zoals OCW en de Onderwijscoöperatie (OC) steeds zeiden, je krijgt maar één kans om het register goed in te voeren. Ondanks stevige waarschuwingen van leraren, is de vraag of er wel draagvlak was voor een verplicht register zonder serieus draagvlakonderzoek onder leraren op aangeven van de OC door OCW en een aantal onderwijswoordvoerders in de Kamer pro forma met ja beantwoord. Nadat de wet op het lerarenregister door het parlement was aangenomen, zwol onder leraren de kritiek op de OC en het door de OC en OCW opgezette verplichte register aan. Het is namelijk niet vanuit leraren opgezet, maar aan hen opgelegd, evenals het civiele effect ervan. Het register is geen oplossing van een probleem. Integendeel, het maakt een ander probleem nog groter: het lerarentekort.

Het is een gemiste kans dat het in 2007 vanuit leraren opgestarte registerproject door toedoen van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL), de voorganger van de OC, in 2010 is mislukt. Het momentum is verloren en een register is verder uit zicht dan ooit. Eerst zal er een goed georganiseerde beroepsgroep moeten komen. Alleen die kan beslissen of er wel of geen verplicht en wettelijk verankerd lerarenregister moet komen. Het is daarom beter het voorlopig helemaal niet over een lerarenregister te hebben en de focus volledig op organisatie van de beroepsgroep te leggen.

Schrappen van de verplichting een professioneel statuut in te stellen.

“Wat is uw mening over de verplichting van het bevoegd gezag om een professioneel statuut vast te stellen? In hoeverre zou deze verplichting reeds voorafgaand aan de nieuw te ontwikkelen koers van het lerarenregister moeten gelden?”

In een professioneel statuut legt het bestuur de professionele ruimte van de leraar vast. Dat doet het bestuur in overleg met zijn leraren, maar die leraren hebben geen instemmingsrecht op het uiteindelijke product, ook niet met inachtneming van het feit dat zo'n statuut een levend document moet zijn. Dat is probleem één. In het eerdere wetsvoorstel versterking positie leraren was dat instemmingsrecht wel geregeld.

Voorts is een probleem dat leraren zich nog lang niet bewust zijn van hun rechten (wel van hun plichten!). Door de bank genomen is de leraar mondig in zijn klas en in zijn sectie en/of team, maar het bewustzijn dat hij ook bredere zeggenschap heeft is veelal afwezig. De schoolleiding bepaalt veelal. Ook de medezeggenschap heeft vaak niet de mogelijkheid afdoende te reageren op het beleid van de school.

In deze situatie is de kans klein dat er een professioneel statuut komt dat de professionele ruimte en van de leraar adequaat vastlegt. Het kan zelfs zo uitpakken, dat leraren een professioneel statuut krijgen dat voornamelijk op de plichten van de docent in gaat - er is immers nog geen professionele standaard - en de autonomie van de leraar juist verder beperkt. Op dit moment lijkt het daarom weinig zinvol besturen te verplichten een professioneel statuut vast te leggen.

Er is evenwel een goede reden om dat statuut toch op te stellen. Zoals de Raad van State (RvS) al opmerkte bij hun overigens negatieve advies voorafgaand aan de wet, de formulering dat een leraar 'voldoende vakinhoudelijke vakdidactische en pedagogische zeggenschap' heeft is onwerkbaar. Wat is immers 'voldoende'? Daar zou een professioneel statuut op schoolniveau uitsluitend over kunnen geven, zij het dat niet de leraar, maar het bestuur volgens de huidige sectorwetten de ruimte bepaalt en, als het tegen zit, beperkt.

Het bekwaamheidsdossier

“Wat is uw opvatting over het wettelijk verplichte bekwaamheidsdossier dat het bevoegd gezag over leraren moet bijhouden?”

Het is ronduit een blamage dat veel schoolbesturen nauwelijks tot geen werk maken van hun plicht een bekwaamheidsdossier bij te houden. Een groter probleem is echter, dat veel schoolleiders nog niet de competentie hebben leraren te begeleiden in hun professionaliseringsvraag. Leraren zijn zelf veelal zeer goed in staat hun eigen professionalisering vorm te geven, maar waar dat niet het geval is, moet de schoolleider de leraar coachen.

Daar komt bij dat leraren op hun school lang niet altijd de vrijheid hebben om hun eigen scholing vorm te geven. Voor hen is daardoor de motivatie om gegevens voor het bekwaamheidsdossier aan te leveren minimaal.

Het is de verantwoordelijkheid van de schoolleider of het bestuur om zo'n dossier bij te houden. Het feit dat dat zo weinig gebeurt, zou deels verklaarbaar kunnen zijn door een enigszins tot zeer gebrekkige communicatie op school over nascholing.

Tenslotte, wat is de zin van zo'n dossier. Een goede schoolleider weet wat zijn leraren in huis hebben en hoe zij zich scholen. Voor dat scholen heb je geen dossier nodig, maar een schoolleider die in goed contact staat met de leraren en hen ondersteunt en faciliteert.

Definitie van het beroep leraar

“Wat is uw opvatting over een wettelijke definitie van het beroep leraar?”

Deze definitie is in orde, zij het met twee kanttekeningen:

Ten eerste, zoals reeds gememoreerd en ook door de RvS opgemerkt, laat de formulering dat een leraar 'voldoende' zeggenschap moet hebben veel te veel ruimte voor interpretatie. Want wat is 'voldoende'?

Daar komt bij dat de vrijheid van de leraar wettelijk beperkt blijft tot wat past binnen het schoolbeleid. Een leraar die vanuit een eigen visie op onderwijs wil professionaliseren, heeft daar dus geen wettelijke ruimte voor. Hij moet zich aanpassen aan schoolbeleid. Als een leraar zich dus wil scholen in wat er op landelijk gebied gaande is in het onderwijs, dan is hij overgeleverd aan de goodwill van zijn schoolleider of bestuurder.